

- ✓ національні і регіональні органи влади;
- ✓ сукупність функцій, які здійснюються державними органами, різноманітні ресурси, що використовуються для їх реалізації;
- ✓ державну службу;
- ✓ систему зв'язків (прямих і зворотних), які виникають між об'єктами і суб'єктами управління, тощо.

Державне управління розглядає регіон як єдине ціле, що, з одного боку, є підсистемою, а з іншого — самокерованою системою, які перебувають у суперечливій єдності. Соціально-економічні процеси, які відбуваються у регіоні і вимагають управління, повинні відповідати інтересам, притаманним конкретному територіальному утворенню [4, с. 120-122].

До суб'єктів регіонального управління як єдиної системи належать міжнародні, національні, регіональні, муніципальні організації, приватні особи, які реалізують доручені їм функції. Формування єдиної і ефективної системи державного управління в регіоні на всіх рівнях є необхідною умовою його розвитку.

Список використаних джерел

1. Поповкін В. А. Регіонально-цілісний підхід в економіці : Монографія. – К.: Наукова думка, 1993. – С. 54-58.
2. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ століть: нові пріоритети – К. : Наукова думка, 2006. – С. 15-17.
3. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2000. – С.223-224.
4. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : Монографія / за ред. З. С. Варналія. – К. : НІСД, 2007. – С.120-122.

*Мельник Анна Олександрівна,
студентка будівельного факультету КНУБА*

ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА: СУТЬ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

Актуальність реформування територіальної організації влади назріла давно, адже чинний територіальний устрій України сформувався за відсутності самостійної методології й був адаптований до радянської командно-адміністративної системи управління. На законодавчому і практичному рівнях система управління побудована згори до низу

на засадах домінування центральної влади над місцевими громадами. Відтак існуючий адміністративно-територіальний устрій стає на заваді демократичним перетворенням у державі, здійсненню ефективної регіональної політики, стримує розвиток місцевої ініціативи та становлення базового інституту демократії - місцевого самоврядування. Водночас в українській політико-правовій думці переважає інше бачення територіальної організації влади, де місцева самоврядна громада виступає висхідним пунктом організації системи управління суспільним розвитком. [2, с.5]

В Україні вперше в офіційних документах термін територіальний колектив використано в Конституційному договорі між Верховною Радою України та Президентом України «Про основні засади організації і функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України», укладеного 8 червня 1995 р. Стаття 47 договору визначено, що місцеве самоврядування — «це гарантоване державою право територіальних колективів громадян та обраних ними органів місцевого самоврядування самостійно вирішувати всі питання місцевого значення в межах Конституції і законів України». Там же зазначалося, що «первинними суб'єктами місцевого самоврядування є територіальні колективи громадян, які проживають у селах (сільрадах), селищах, містах».

У Конституції України, прийнятій у 1996 р. територіальний колектив названо територіальною громадою.

Відповідно до Конституції України (ст. 140), місцеве самоврядування є правом територіальної громади — жителів села або добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища і міста — самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. [1]

Поняття «територіальна громада» є відносно новим для сучасної української державно-управлінської науки, хоча традиції «громадівського» співіснування, спільного консенсусного прийняття рішень щодо питань місцевого значення існували в Україні здавна. Так, в Україні у XIV-XVII століттях функціонували найпрогресивніших моделі європейського самоврядування, яке з часом було знищене в період перебування нашої території у складі Російської імперії.

Водночас у західній науці накопичено значний доробок у дослідженні громад («community») як територіальних спільнот людей. Громада розглядається як первинний осередок суспільства, у якому виникають основні соціально-політичні і економічні відносини. Відповідно, самоврядна громада є гарантією захисту особистості від державного централізму.[3, с. 348, 351]

Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади на засадах децентралізації, концептуальні засади якої були схвалені у 2014 році [4], а практична реалізація розпочалась у 2015 році [6], виявилась серед найрезультативніших і найпомітніших із проголошених стратегічних реформ. Реформа децентралізації спрямована на створення сучасної системи місцевого самоврядування в Україні на основі європейських цінностей розвитку місцевої демократії, наділення територіальних громад повноваженнями та ресурсами, що забезпечать місцевий економічний розвиток, надання населенню високоякісних та доступних публічних послуг. Роль об'єднаних територіальних громад у забезпеченні інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території має стати ключовою.

Мешканців об'єднаних громад вже не відправляють вирішувати питання в район чи область - за все тепер відповідає місцева влада: голова, депутати ради громади та її виконком. Освіта, медицина, адміністративні послуги, дороги, освітлення, водопостачання, сміття, благоустрій, забудова і навіть безпека – компетенція влади об'єднаної громади. Саме влада громади, і більше ніхто, займається вирішенням більшості місцевих питань, має на це кошти і несе за усе відповідальність.

Політики обіцяють, що мешканці об'єднаних громад матимуть поруч ефективну спроможну владу, яку самі обирають і на діяльність якої можуть впливати. Як наслідок – в містах і селах громади доступніші та якісніші послуги, більш сприятливі умови життя. Повноваження, ресурси і відповідальність передаються від центральної влади на місця, бо тільки так можна побудувати міцну державу, стійку до політичних змін всередині та зовнішніх зазіхань. [5]

Красиві слова про ідеальне майбутнє приховують за собою цілу низку проблем. Зокрема, такі як:

- недостатня обізнаність ініціаторів співробітництва, якими можуть виступати сільський, селищний, міський голова, депутати місцевих рад та члени територіальної громади у порядку місцевої ініціативи про можливість укладення договорів про співробітництво з іншими громадами (особливо це стосується громад, віддалених від районних, обласних центрів);
- недостатня компетентність ініціаторів співробітництва у питаннях підготовки пропозицій та необхідних документів щодо ініціювання співробітництва та організації процесу підготовки укладення договорів;
- невміння враховувати інтереси іншої сторони при визначенні умов договору, відсутність навичок ведення переговорного процесу, низькі управлінські якості місцевих керівників у частині пошуку компромісів та консенсусу;

- низька фінансова спроможність територіальних громад, що є високодотаційними й не мають реальних стабільних джерел наповнення місцевих бюджетів;
- недосконалість механізму практичної реалізації місцевої ініціативи членів територіальних громад;
- побоювання місцевої влади щодо втрати впливу на комунальні об'єкти;
- незадовільна діяльність районних та обласних органів виконавчої влади з питань надання організаційної, методичної та правової підтримки органам місцевого самоврядування щодо укладання договорів про співробітництво, можливостей залучення додаткових фінансових ресурсів, у тому числі фінансування в рамках міжнародних програм сприяння місцевому розвитку тощо.[2, с.34]

Для успішного процесу реформування об'єднаних територіальних громад необхідно:

- популяризувати інформаційно-роз'яснювальну роботу з питань реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади із залученням представників органів місцевого самоврядування та громадських організацій;
- опрацювати питання правових засад розширення повноважень органів місцевого самоврядування з питань розпорядження та об'єднання майна та ресурсів в рамках співробітництва територіальних громад для виконання спільних програм та ефективного надання публічних послуг населенню;
- запровадити механізми контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, передусім самими громадами;
- для забезпечення ефективної реалізації повноважень та раціонального розпорядження фінансовими ресурсами необхідно забезпечити відповідний професійний рівень службовців місцевого самоврядування.

Актуальна пропозиція для зміцнення кадрового забезпечення проведення реформи та подальшого функціонування місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування:

- реформувати систему надання адміністративних послуг за принципом «прозорих офісів». З метою підвищення рівня та якості забезпечення адміністративних послуг населенню Мінрегіону забезпечити надання консультативної, експертної, методичної та іншої підтримки об'єднаним територіальним громадам для створення та організації діяльності в них центрів надання адміністративних послуг. [2, с.50]

Список використаних джерел

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141. (зі змінами від 02.06.2016) – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Територіальна громада як базова ланка адміністративно-територіального устрою України: проблеми та перспективи реформування. Аналітична доповідь. / [Павлюк А. П., Олійник Д.І, Баталов О.А. та ін.]; під ред. Павлюк А.П.– К.: НІСД, 2016. – 61 с.– Режим доступу:http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/AD-Teritor_alna-gromada-103fe.pdf
3. Молодожен Ю.Б. Поняття і сутність територіальної громади в системі місцевого самоврядування України / Ю.Б. Молодожен // Університетські наукові записки: Часопис Хмельницького університету. – 2006. – № 2. – С. 347-352. – Режим доступу: <http://www.univer.km.ua/visnyk/1100.pdf>.
4. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р / Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.
5. Чому громади об'єднуються? [Електронний ресурс]– Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/gromadas>
6. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.91 зі змінами від 03.04.2018, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19>

*Карпюк Сергій Васильович,
аспірант кафедри публічного адміністрування,
ПраТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПУБЛІЧНИЙ ХАРАКТЕР ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЯК ВАЖЛИВІШОЇ ЗАСАДИ ЇЇ ДІЄЗДАТНОСТІ

Феномен «публічність державної служби» слід найкраще пояснювати виходячи із сутності державної влади, як влади публічної. За визначенням відомого російського політолога В. Халіпова «Публічна влада (publicpower, від лат. Publicis - громадський) – влада (в присутності публіки, відкрита народу і його судженням, громадська за характером, не приватна, що залучає до управління широкі кола населення» [7, с.322]. Українські дослідники О. Амосов і Н. Гавкалова вважають, що публічна влада – це можливість